

Gävle kommuns stöd till sociala företag

Inledning

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden diskuterade vid sammanträdet 12:e december 2015 att stärka det sociala företagande i Gävle kommun genom upphandling av en extern aktör.

Utifrån detta beslut föreslår förvaltningen att uppdraget som upphandlas följer nedanstående beskrivningar.

Definition och kriterier

Tillväxtverket har tillsammans med flera andra myndigheter tagit fram en definition av sociala företag och arbetsintegrerande sociala företag (läs mer på www.sofisam.se): "Sociala företag är företag vars verksamhet och mål handlar om att skapa samhällsnytta. Ett arbetsintegrerande socialt företag har som mål att genom arbete och delaktighet integrera människor i samhälle och arbetsliv."

Från samma källa finns även kriterier för vad som kan kallas Arbetsintegrerande sociala företag: Företag som driver näringsverksamhet (producerar och säljer varor och/eller tjänster):

- Med övergripande ändamål att integrera människor som har stora svårigheter att få och/eller behålla ett arbete, i arbetsliv och samhälle. Det innebär att företagen försöker skapa nya arbetstillfällen men också att man erbjuder arbetsträning, rehabilitering mm för att de som deltar i verksamheten ska kunna få arbete hos andra arbetsgivare.
- Som skapar delaktighet för medarbetarna genom ägande, avtal eller på annat väl dokumenterat sätt. Det kan innebära att företaget drivs som ett arbetskooperativ men också att företagets verksamhet organiseras så att alla kan ta del i beslut om företaget och om sin egen utveckling.
- Som i huvudsak återinvesterar sina vinster i den egna eller liknade verksamheter. Det innebär vanligen att vinster (överskott) används till att anställa fler, utveckla verksamheten, erbjuda kompetensutveckling eller för att utveckla nya sociala företag.
- Som är organisatoriskt fristående från offentlig verksamhet. Det innebär att företaget inte har ägare som är kommuner eller andra offentligt ägda organisationer.

Det finns inte något särskilt regelverk eller någon särskild företagsform för arbetsintegrerande sociala företag.

Kommunens syfte, mål och roll

Kommunens syfte med att stödja företagande i denna form är att bidra till att människor som står långt från arbetsmarknaden ska erbjudas anställningar och praktik/träningsplatser istället för bistånd.

Målet är att företag som uppfyller ovanstående kriterier ska få särskilt en särskilt utsedd näringslivsutvecklare till stöd för att starta, driva och utveckla sin verksamhet. Även om en kommun kan ta initiativ för att främja utvecklingen av socialt företagande genom att till exempel erbjuda information och utbildning, bör det betonas att det konkreta initiativet måste tas av dem som själva berörs. Det handlar om fristående verksamheter i form av egna juridiska personer. Kommunen kan stärka socialt företagande ur två perspektiv:

1. Individuella insatser till personer som står utanför arbetsmarknaden genom de arbetsintegrerade sociala företagen.
2. Tillsammans med andra aktörer erbjuda stöd för att starta, driva och utveckla arbetsintegrerade sociala företag.

I kommunen delas ansvaret för arbetet med målgruppen mellan Näringsliv & arbetsmarknad Gävle och Socialtjänst Gävle. Kommunens vilja gällande socialt företagande kan delvis utgå från att kommunen har "det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver". Kommunens ansvar regleras i viss mån Socialtjänstlagen och enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Sociala företag uppmärksammas alltmer som en resurs för jobb, välfärd och demokrati. Många kommuner har därför valt att utveckla det sociala företagandet.

Även Arbetsförmedlingen är en viktig part i arbetet. Sysselsättning/arbete i ett arbetsintegrerat socialt företag via Arbetsförmedlingen kan vara ett aktivt alternativ till försörjningsstöd. Det kan gälla grupper som generellt sett har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, till exempel nyanlända, långtidssjukskrivna och utförsäkrade.

Andra kommuner och regioner har beskrivit kommunens roll i stora drag så här:

- Att samverka med olika myndigheter om medarbetare och deltagare.
- Att bidra med kunskaper om handledning, arbetsrätt och arbetsmiljöfrågor för företagen.
- Att erbjuda kontinuerlig rådgivning och kompetenshöjning i frågor som handlar om arbetsgivaransvaret.
- Att erbjuda kontinuerlig påfyllnad av kunskaper om vad företagande innebär.

Effekter

Uppdraget som upphandlas kopplas till Gävle kommuns näringslivsenhet men innebär ett nära samarbete med förvaltningens övriga enheter, kommunens övriga förvaltningar och bolag samt externa parter som är viktiga för uppdragets måluppfyllelse. Avtalet om uppdraget kommer att vara treårigt då arbetet behöver drivas ur ett långsiktigt perspektiv, det är inte kortsiktigt projekt. Dock behöver avtalet prövas med jämna intervaller.

De långsiktiga effekter som det upphandlade uppdraget förväntas ge är:

- Ett ökat antal sociala företag i Gävle kommun.
- Att befintliga sociala företag i Gävle kommun upplever att de har ett ökat och tydligt stöd i sitt företagande.
- En ökad medvetenhet om socialt företagande bland tjänstemän och politiker i Gävle kommunkoncern.
- En ökad medvetenhet om upphandlingar med social hänsyn och reserverade kontrakt (enligt kommande lagstiftning).

För att nå dessa effekter innebär den upphandlade tjänsten arbete med t.ex. följande aktiviteter:

- Aktivt samarbete med befintliga sociala företag och anpassning av uppdraget i enlighet med gemensamma behov
- Vara en tydlig kontaktperson i kommunen vad gäller socialt företagande
- Extern kommunikation om vad socialt företagande innebär
- Samarbete med andra lokala myndigheter och samordningsförbundet för att skapa förutsättningar

- Samarbete med starta-eget-stöd för socialt företagande
- Vägledningsinsatser för sociala företag
- Kunskapsspridning bland tjänstemän och beslutsfattare om socialt företagande
- Kunskapsspridning om upphandling med social hänsyn och reserverade kontrakt (se bilaga 1 för lagförslag)

Uppdraget innebär också att:

- Ta fram mätbara mål och delmål för kommunens insatser för att främja socialt företagande.
- Ta fram en konkret handlingsplan för hur mål och delmål ska uppnås

Upphandling av stöd till sociala företag

Upphandlingen omfattar ett treårigt uppdrag. En fast summa, 500 000kr per år exkl. moms sätter ramen för omfattningen av uppdraget. Det innebär en tjänst på ca 50%. I budget finns 650 000kr, 150 000 kr beräknas finnas kvar i kommunens budget för att täcka kostnader för t.ex. möten, resor och andra externa kostnader för att nå uppdragets mål.

Upphandlingsförfarandet kommer att ske i följande steg:

1. Annonsering efter aktörer med intresse och kunskap om området
2. Dialogmöte med intresserade aktörer. På mötet tydliggörs förutsättningar och kriterier för uppdraget. Dialog sker om de förväntade effekterna. Mötesdeltagarna lämnar synpunkter på förslaget till uppdrag och förväntade effekter.
3. Upphandlingsunderlag utformas
4. Intresseanmälan sker från de som vill lämna anbud
5. Filmade intervjuer med samtliga anbudslämnare
6. En bedömningsgrupp beslutar utifrån anbuderna i enlighet med satta kriterier

Förslag till kriterier:

- Stabilitet och soliditet i företaget (kontinuitet)
- Företagets dokumenterade erfarenheter av stöd till sociala företag. Referenser för liknande uppdrag (CV på genomförare)
- Metodik och arbetssätt utifrån fast summa (500 000kr/år)

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden fattar beslut om att stödja ovanstående beskrivning av uppdraget samt upphandlingsprocessen.

Förvaltningen föreslår att 650 000 avsätts i budget, samt att avtal med en leverantör tecknas för tre år.